

ÅRSBERETNING DIHVA IKS 2018

INVITASJON TIL VANNDAGENE PÅ VESTLANDET 2018

Vanndagene på Vestlandet, som ble arrangert for 15. gang i 2018, er DIHVA IKS sitt største og viktigste fagtreff. Her møtes ansatte i kommunene, VA – selskap, konsulenter, grossister og leverandører til faglige vannbransjesamtaler og nettverksbygging. I 2018 var det mange interessante og nyttige foredrag og en stor utstilling der leverandørene presenterte sine nyheter. I 2018 var det ca 350 personer til stede inkludert 75 leverandører som hadde utstilling.

DIHVA IKS sine eiere og medlemmer:

DRIFTSASSISTANSEN I HORDALAND – VANN OG AVLØP IKS (DIHVA)
ÅRSBERETNING 2018

VIRKSOMHETEN

Driftsassistansen i Hordaland – Vann og Avløp IKS (DIHVA) ble stiftet 28.10.04. Selskapets formål er å være et kompetansesenter for vann- og avløpstjenester. Selskapet skal utføre og formidle tjenester og produkter, slik som driftsassistanse eller driftsansvar, kvalitetssikring, analysevirksomhet, opplæring, erfaringsutveksling og informasjonsvirksomhet. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak i den grad dette er formålstjenlig. Selskapet har i hele 2018 drevet sin virksomhet fra Bergen. Selskapet har ingen filialer. Det er ingen spesielle forhold ved selskapets virksomhet som påvirker det ytre miljøet.

Deltakere

DIHVA IKS hadde ved inngangen til året 22 kommuner registrert som eiere i Brønnøysundregistrene. Ytterligere 7 kommuner har kommunestyrevedtak på å bli eiere, og eierskapet er godkjent av representantskapet. For disse kommunene gjenstår registrering i Brønnøysundregistrene. Slik registrering forutsetter nye kommunestyrevedtak i samtlige eierkommuner. I møte i representantskapet ble formalisering av registrering vedtatt utsatt til slike vedtak foreligger, opprinnelig planlagt høsten 2017. I mellomtiden behandles nye eiere i alle andre sammenhenger på lik linje med de registrerte eierne. Videre er 4 kommuner, Haugesund, Odda, Sveio og Tysvær, tilknyttet som medlemmer. Det pågår en prosess rundt endring av virksomheten sin organisasjonsform. Representantskapet vedtok i juni 2018 å be styret om å forberede grunnlaget for en kommunestyre-sak i den enkelte kommune om stifting av et aksjeselskap.

Representantskapet:

Representantskapet avholdt to møter i 2018. Det første møte var torsdag 14. juni på Svartediket Vannbehandlingsanlegg. Det andre var onsdag 05. desember, også på Svartediket. Leder av representantskapet har i 2018 vært Magnar Sekse. Representantskapets medlemmer fremgår av bilag 1.

Styret

Styret består pr. 31.12.2018 av følgende:

Styremedlemmer

Anton Bøe, leder
Anne Solheim Cornell
Gunnvor Dagestad
Bjarne Ulvestad
Marianne Kramer
Nils Eivind Stranden
Jarl-Helmer Svanberg

Askøy kommune
Bergen Kommune
Odda Kommune
FjellVAR AS
Os kommune
Kvam herad
Bergen Vann KF

Varamedlemmer

Øystein Havsgård
Randi Erdal
Sigbjørn Øye
Roald Hovden
Nils Inge Rimbereid
Anne Beth Ravndal
Trude Bjørkaas
Fusa kommune
Bergen Kommune
Kvinnherad kommune
Osterøy kommune
Fitjar kommune
Bergen Vann KF
Askøy kommune

Styret hadde 3 kvinner og 4 menn, og oppfyller kravet til kjønnsrepresentasjon.

Styret hadde fem møter i 2018. Hovedområdene som styret har hatt fokus på er foruten en sunn og forsvarlig økonomisk drift, at selskapet ivaretar sitt formål om å være et kompetansesenter innen VA. Selskapet skal ha spesiell fokus på opplæring og erfaringsutveksling for VA personell hos eier/medlemskommunene, der og et godt samarbeid med Norsk Vann for m.a. å få arrangert VA - kurs på Vestlandet er svært viktig. Videre utvikling av selskapet er et av hovedfeltene styret har engasjert seg i, sett i sammenheng med endring av rammebetingelser.

Styret har videre jobbet med tilrettelegging for framtidig organisasjonsform for DIHVA's virksomhet.

De siste årene har kommunene hatt lettere rekruttering på noen områder, og dette kan ha endret behovet for kjøp av kapasitet i regi av DIHVA. Kommunesammenslåing 2020 nærmer seg. Den vil omfatte 13 kommuner i Hordaland, og vil redusere antall DIHVA kommuner fra 33 til 26. I hvilken grad DIHVA-samarbeidet blir berørt av sammenslåingen er ikke avklart, men på de fleste arbeidsområdene til DIHVA vil behovet for samarbeid trolig være som før. Det har i 2018 vært fokus på drift og videreutvikling av akkreditert prøvetaking, kurs og fagtreff, beredskap og beredskapsøvelser, VA-normer, miljørelaterte oppgaver og dam-ansvarlig (VTA). Det har vært jobbet videre med å tilrettelegge for samarbeid om kontroll og oppfølging av private slamavskillere og minirensanlegg. Videre er utredning av slamløsninger på Vestlandet, på tvers av flere sektorer, videreført.

Administrasjonen

Det har ikke vært endringer i bemanning i 2018.

Arbeidsmiljøet i selskapet er godt. Det har ikke vært iverksatt tiltak av betydning for arbeidsmiljøet. Det har ikke vært skader eller ulykker.

Selskapet hadde pr 31.12.2018 6 ansatte, 1 kvinne og 5 menn. Styret ser ikke behov for å sette verk ytterligere tiltak for fremme av likestilling.

Økonomi

Regnskapsfører for 2018 har vært Økonomihuset Bergen AS avd. Askøy, og revisor har vært RSM Norge AS. Oppdragsansvarlig revisor er Statsautorisert revisor Ragnar Pettersen.

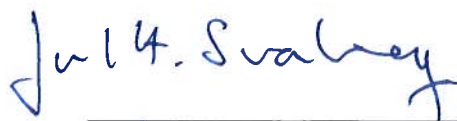
Selskapet hadde i 2018 driftsinntekter på kr 12 538 256,- mot budsjett kr 12 337 500,-. Av driftsinntektene var kr 1 637 715,- deltakertilskudd fra kommunene. Samlede driftskostnader var på kr 12 642 318,- mot budsjett kr 12 386 305,-. Av dette var lønnskostnader kr 6 125 678,- mot budsjettet kr 6 655 505,-. Regnskapet ble gjort opp med et årsresultat på kr -87 321,- mot budsjettet underskudd på kr - 1 195,-. Underskuddet dekkes av annen egenkapital. Videre er det gjort en endring av regnskapsprinsipp vedrørende avsetning for framtidige forpliktelser knyttet til pensjon. Prinsippendringen gir en reduksjon av egenkapitalen med kr 1 755 066,-. Egenkapitalen 31.12.18 er da kr 2 551 867,-.

Årets resultat avviker fra budsjett ved at salg av tjenester knyttet til VTA og VA-teknikk er vesentlig lavere enn budsjett, som følge av lavere bemanning enn budsjettet. Samtidig er driftskostnadene vesentlig lavere enn budsjett. Inntekter og utgifter omfatter videre innkjøp og viderefakturering av eksterne tjenester knyttet til VA-miljø utover budsjettet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av eiendeler og gjeld, finansiell stilling og resultat, og bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Bergen, 08. mai 2018

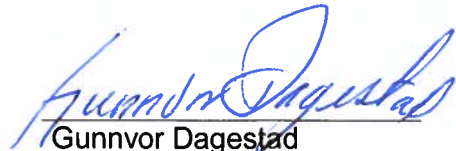
Anton Bøe
Styreleder

Jar-Helmer Svanberg
Nestleder

Anne S. Cornell
Styremedlem

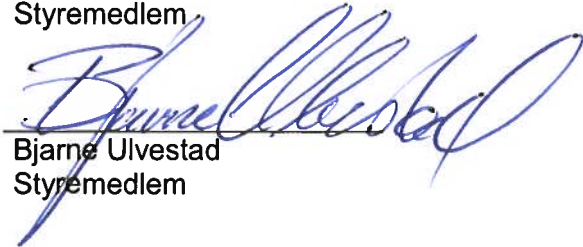
Gunnvor Dagestad
Styremedlem

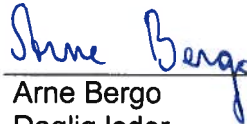
Marianne R. Kramer
Styremedlem

Nils Eivind Stranden
Styremedlem

Bjarne Ulvestad
Styremedlem

Arne Berge
Daglig leder

ADMINISTRASJONENS UTFYLLENDE KOMMENTARER.

Oppgavene i 2018 har vært å forsterke og videreutvikle de prioriterte oppgavene, og samtidig konsolidere virksomheten etter personellskifte.

- DIHVA som kompetansesenter
- Systematisk kompetanseutvikling i kommunene
- Nettverk og erfaringsutveksling
- Samarbeidsoppgaver
- Felles innkjøp

Her følger en kommentar til hovedoppgavene gjennom 2018:

DIHVA som kompetansesenter, systematisk kompetanseutvikling i kommunene og nettverksbygging.

Driftsoperatørforum og Driftsoperatørsamlinger er fagsamlinger der vi ivaretar muligheten for at deltakere etablerer nye relasjoner til kollegaer i andre kommuner, vedlikeholder tidligere etablerte nettverk og får faglig påfyll og erfaringsutveksling.

Vanndagene på Vestlandet 2018 ble gjennomført i september i Haugesund. Det var et faglig program laget av DIHVA i samarbeid med Asplan Viak og Faggruppen i DIHVA. Totalt deltok det 350 personer på arrangementet, hovedsakelig fra kommuner i Hordaland og Rogaland. Det var 75 bedrifter som hadde utstilling, inkludert produsenter av komponenter og system, grossister, konsulenter, offentlige etater og interesseorganisasjoner. En stor takk til Asplan Viak og Faggruppen ved John Bauge, Dag Seim, Tore Andersland, Martin Opdal og Terje Mellingen for arbeidet i forbindelse med Vanndagene på Vestlandet 2018, et av landets største VA – faglige treff.

Oppsummering av seminarer og fagtreff i 2018:

Nettverksamling om Kostra rapportering. Bergen, januar 2018. 28 deltagere.

Driftsoperatørsamling. Lindås, januar 2018. Totalt 96 personer.

Rammevilkår konferanse. I samarbeid med Bergen Vann og Driftsassistansen i Sogn og Fjordane Os, mars 2018. Totalt 50 personer.

Klorering av vannledninger. Kvam, mars 2018. 20 deltagere.

Workshop ledningsnett. Voss, april 2018. Totalt 64 personer.

Nødvann. Bergen, mai 2018. 30 deltagere.

Slamseminar. Bergen, juni 2018. Ca 40 personer.

Vanndagene, nærmere omtalt over. Haugesund, september 2018. Ca 350 personer.

Farekartlegging og ROS-analyse. Bergen november 2018. Ca 30 personer.

I 2018 har vi fortsatt arbeidet med å utvikle DIHVA IKS som kompetansesenter innenfor spesifikke fagområder. Vi har deltatt på kurs og fagtreff i regi av Powel, Norkart, Tekna, Norsk Vann, Norsk Akkreditering, TQM partner AS og Vannforeningen og i tillegg arrangert kurs/fagtreff i DIHVA regi. De kursene/fagtreff som DIHVA har arrangert, har vært primært for ansatte i kommunene og rettet mot kompetanseutvikling og nettverksbygging.

Her følger en kommentar til hovedoppgavene gjennom 2018:

Akkreditert prøvetaking

Utover de normale aktiviteten under akkreditert prøvetakingen ble 2018 preget av søknad om utvidelse og forberedelse til førstegangsbedømming av prøvetakingen i 6 nye anlegg. Norsk Akkreditering foretok bedømmingen i september og oktober, og ved utløpet av året var DIHVA i slutfasen med ferdigbehandlingen av korrigerende tiltak etter bedømmingen.

Som tidligere bistod DIHVA anleggseiere med innspill og vurderinger i forbindelse med planlegging og bygging av nye anlegg, for å ivareta interessene knyttet til fremtidig akkreditert prøvetaking.

Kompetansen til kontrahert personell ble under året vedlikeholdt gjennom lokale fagsamlinger, rekvalifiseringer og kurs.

Seinhøstes ble det igangsatt forberedelse til ny søknad om utvidelse av akkrediteringen, denne gangen for 2 nye anlegg. Det tas sikte på å få prøvetakingen i disse anleggene bedømt i løpet av høsten 2019. Anleggseierne prioritering vil avgjøre om dette lykkes.

Miljø

DIHVA har bistått eierkommunene Askøy, Bergen, Fjell, Os, og Sund med oppfølging av overvåkingsprogrammet «Byfjordsundersøkelsen 2017-2020». DIHVA har i tillegg utarbeidet prøvetakingsprogram for Haugesund kommune og Kvam herad.

Fellesinnkjøp av laboratorietjenester for avløpsrensaneanlegg

Avtalen som ble inngått i 2017, er fulgt opp i 2018. Avtale er for 2 år med mulighet for forlengelse 1 + 1 år. Avtalen omfatter Askøy, Bergen, Bømlo, Eidfjord, Fjell, Førde, Kvam, Os, Osterøy, Radøy og Voss.

Fellesinnkjøp av laboratorietjenester for vannverk

Avtalen som ble inngått i 2017, er fulgt opp i 2018. Avtale er for 2 år med mulighet for forlengelse 1 + 1 år. Avtalene omfatter Askøy, Austevoll, Bømlo, Fjell, Gulen, Kvam, Lindås, Meland, Osterøy, Radøy, Sund, Ullensvang, Vaksdal, Voss og Øygarden. Det ble inngått avtale med to laboratorier.

Avløp i spredd bebyggelse

Kommunene er etter forurensningsforskriften forurensningsmyndighet innenfor blant annet § 12. Det innebærer at det skal føres tilsyn og kontroll med at krav i forskriftene, utslippstillatelser og pålegg blir fulgt opp. Gransking på landsbasis og kontakt med kommunene viser mangler ved anleggene og behov for kontroll og oppfølging. Det har vært jobbet med samarbeid rundt lokal forskrift, sett i sammenheng med Vannforskriften, hvor kommunene i tiltaksplanen har satt fokus på mindre avløpsanlegg.

I 2016 startet en opp med pilotprosjekt for kommunene Austrheim, Radøy, Meland, Lindås og Osterøy. Prosjektet fikk i 2016 tilskudd fra Fylkesmannen i Hordaland og fra Miljødirektoratet, og i 2017 og 2018 videre tilskudd fra Miljødirektoratet. Det er avholdt møter med hver av kommunene og satt ned en styringsgruppe for prosjektet. I mai 2017 ble det gjennomført en studietur til Driftsassistansen i Østfold og til Asker kommune for å få innspill på opprydding i mindre avløpsrenseanlegg. Foruten kommunene var Fylkeskommune og Fylkesmann representert, og det er etablert en tett kontakt for å samkjøre prosjektet med resipientundersøkelser i regi av Fylkesmannen. Det ble i 2017 fokusert på å etablere en felles kartløsning i samarbeid med Nordhordland Digitalt for registrering av anlegg og kunne se anleggene i sammenheng med annen informasjon, herunder blant annet resipientvurderinger. Det er i 2018 importert data knyttet til slamavskillere for en del kommuner. Hoved aktiviteten innenfor avløp spredt bebyggelse, ble i 2018 rettet mot prøvetaking av større og mindre vassdrag i fylket for å få et bedre kunnskapsgrunnlag knyttet til næringssalter og bakterier. Dette ble gjennomført i samarbeid med vannområdene i fylket, og finansiert av midler fra Miljødirektoratet. Rapport fra undersøkelsene er ventet våren 2019. Prosjektet har som mål å strukturere opprydding og tilsynsarbeid i spredt bebyggelse og samkjøres med arbeidet som skal gjøres knyttet til Vannforskriften i kommunene.

Slamløsninger for Vestlandet

Det ble i 2016 satt ned en styringsgruppe som skal jobbe videre med å få utredet alternative løsninger for slamhåndteing på Vestlandet. En ønsker mellom annet å se på om det er hensiktsmessig å samkjøre slamhåndtering fra ulike sektorer, både VA, landbruk, oppdrett og andre. Det ble i 2016 og 2017 gitt midler fra Fylkesmannen i Hordaland til prosjektet og 12 kommuner, to interkommunale renovasjonsselskap og to oppdrettsfirmaer bidrar økonomisk inn i prosjektet. Prosjektet ble avsluttet med konferanse 6. – 7. juni 2018 hvor blant annet rapporten fra prosjektet ble presentert. Rapporten og foredrag fra samlingen kan lastes ned fra dihva.no.

VA drift og administrasjon

Lokal forskrift for VA gebyr

Lokale gebyrforskrifter danner grunnlaget for innkreving av gebyr på VA sektoren. DIHVA har de siste årene gjennomført årlige fagsamlinger med tema gebyrforskrifter. Planlagt fagsamling i 2018 blei bestemt utsatt til februar 2019 og arrangert da. Årsaken til utsettelsen var andre fagsamlinger i samme tidsperiode og høgt arbeidspress i administrasjonen.

VA juridiske spørsmål

Juridiske spørsmål har blitt stadig viktigere på VA sektoren, enten det gjelder VA gebyr, ansvar for overvann eller en rekke andre spørsmål. DIHVA har gitt svar på mange slike spørsmål fra kommunene i løpet av 2018, enten direkte eller ved hjelp fra Norsk Vann.

Beredskap

Drikkevannsforskriften § 11 setter krav til vannverkseier om å utarbeide beredskapsplaner og gjennomføre øvinger. På grunnlag av kartlegging i 2013 engasjerte DIHVA seg i utarbeidelse av beredskapsplaner. Tiltak er videreført i 2018 og det ble gjennomført beredskapsøvelse med øvingsopplegg og bistand fra DIHVA i Kvam herad i Hardanger. Det legges opp til videre aktivitet med bistand til ROS-analyser og beredskapsplaner, og kapasitet til å gjennomføre 2 - 3 tyngre beredskapsøvelser pr år.

Felles VA Normer - status

Kommunaltekniske VA normer representerer forhåndsgodkjente løsninger på hvordan VA anlegg skal bygges. Kravene gjelder både for anlegg bygget ut i egen regi og anlegg bygget ut av private for senere å bli overtatt av kommunen. Lovhjemmelen for å sette slike krav er gitt i PBL § 18, det er således kommunen som ledningseier som kan sette slike krav.

Arbeidet med å utarbeide og vedlikeholde VA normer for kommunene i fylket er delt i 3 ulike områder:

Bergensregionen – omfatter 10 kommuner rundt Bergen, der Bergen kommune har deltatt på møtene som observatør og bidragsyter. Arbeidet ble slutført i oktober 2013. 2. gangs revisjon av VA Normen startet oktober 2016 og ble avsluttet våren 2017.

Hardangerregionen – omfatter 9 kommuner i Hardanger. Arbeidet ble ferdigstilt i mars 2014. Revisjon av VA normen ble starta opp i januar 2016 og ble avsluttet juni 2016. Planlagt oppstart revisjon vil skje i 2019

Sunnhordaland – omfatter 4 kommuner i Sunnhordland. Arbeidet ble ferdigstilt i juni 2015. Revisjon av VA normen ble gjennomført i 2018.

I tillegg til dette ble det også gjennomført en revisjon av VA normene for Os kommune(Bergensregionen) og Fusa kommune (Hardangerregionen). Disse to kommunene blir sammenslått fra 1 januar 2020 og ønsket å få gjennomført harmonisering av regelverket i god før dette.

Etter initiativ fra flere av eierkommunene ble det også i 2018 satt i gang arbeid med utarbeiding av felles retningslinjer for følgende områder;

- Slokkevann/sprinklervann
- Avløpspumpestasjoner

7 kommuner, bl.a alle omegnskommunen til Bergen, deltar. Arbeidet er ikke avsluttet. Retningslinjene vil, når de er ferdige, inngå som vedlegg til VA normen.

VA-teknisk bistand

DIHVA IKS har i 2018 bistått flere kommuner med innkjøp og oppfølging av rådgivningstjenester. Dette gjelder bl.a. annet innkjøp av konsulenttjenester for hovedplanarbeid VA i Fitjar kommune.

Videre har DIHVA deltatt i prosess knyttet til mulig kommunal overtakelse av private vannverk i Tysnes kommune. Arbeidet har bestått i oppfølging av innleid konsulent samt deltakelse på møter

Vassdragsteknisk ansvarlig

Forskrift om damssikkerhet (DSF) stiller detaljerte krav til personell og kompetanse knyttet til ansvar for dammer. DIHVA har gjennom innleie av personell tatt rollen som VTA, nå etter avtale med totalt 11 kommuner, da Leikanger i Sogn og Fjordane kom til i 2018. Totalt omfang er 55 dammer hvorav 36 er underlagt tilsyn fra NVE. Periodisk tilsyn er gjennomført og rapportert til NVE. Flere av kommunene er i gang med aktive tiltak for sine damanlegg. DIHVA har i 2017 søkt å rekruttere ny person som grunnlag for opptrapping av aktiviteten framover, og med sikte på etter hvert å ta over rollen som VTA, uten å lykkes med det. Inntil videre fortsetter virksomheten som tidligere.

Ledningskartverk

Mange kommuner har behov for bistand og kapasitet knyttet til innmåling av ledningsnett og ajourføring av elektroniske ledningskart. Kommunene har god nytte av oppdaterte ledningskart både i den daglige drift av nettet og ved planlegging av endringer. Oppdatert ledningskart legger også til rette for å klarlegge om forhold vedrørende abonnentenes tilknytning til vann og avløp er korrekt registrert. Det vil framover være et økende behov for å ha oversikt over brannvann kapasitet, og ha grunnlag for andre nettanalyser.

DIHVA har fulgt arbeidet med den nye geografiske standarden for «Stedfesting av ledninger og andre anlegg i grunnen, sjø og vassdrag». Denne ble godkjent 17.12.2018 og vil etter all sannsynlighet bli tatt i bruk i kommunene i løpet av 2019.

Norsk Vann BA:

DIHVA har etablert et godt samarbeid med Norsk Vann. DIHVA har i 2018 trådd ut av Vannkomiteen etter maksimum funksjonstid, men legger vekt på å bidra i andre fora. Kontakt med Norsk Vann gir oversikt over hva som rører seg i bransjen og bidrar til nettverksbygging. DIHVA deltok på det årlige seminaret for driftsassistanser på Hamar januar 2018. Driftsassistansene er ulikt organisert og har forskjell i arbeidsområder. Noen er organisert som konsulentoppdrag. De fleste organisasjonene fortsetter uten større endringer, og en eventuell mer ensartet organisering neppe vil finne sted med det første. DIHVAS organisasjon og oppgaveløsning ligger nær opptil den modell som anbefales i rapporten fra prosjektet «Fra driftsassistanse til regional VA assistanse», både i oppgaveløsning og i samarbeidet med Norsk Vann.

Bilag 1 – Deltakere og representantskapets sammensetning:

Deltaker, registrert i Foretaksregisteret	Innbyggere pr. 31.12.2018	Representant	Vararepresentant
Askøy kommune	29275	Silje Guleng	Viggo Kristiansen
Bergen kommune	281190	Magnar Sekse	Sigrød Teige Øye
Bergen kommune	-	Per Sherling	Gro Berge
Eidfjord kommune	906	Oddmund Hereid	Harald Næss
Fjell kommune	26166	Tonje Tangen Alvsvåg	Johannes Kobbeltveit
Fusa kommune	3861	Gustav Folkestad	NN
Gulen kommune	2322	Odd Harald Eide	Rune Håvåg
Jondal kommune	1087	Lars-Arne Eide	Sigbjørn Haugen
Kvam herad	8441	Ottar Randa	Kari Mostad
Kvinnherad kommune	13137	Sigbjørn Øye	Egil Eide
Lindås kommune	15812	Karl Vågstøl	Jørgen Herland
Masfjorden kommune	1711	Gunnar Molland	Terje Kallekleiv
Meland kommune	8187	Mabel Johansen	Tormod Skurtveit
Modalen kommune	380	Kjetil Eikefet	Hallgeir Neset
Os kommune	20804	Gustav Bahun	Trine Lindborg
Osterøy kommune	8120	Jan Ove Flatås	NN
Radøy kommune	5091	John Magne Bauge	Dag Sætre
Samnanger kommune	2465	Karl Kollbotn	Jon Magne Bogevik
Sund kommune	7062	Michal Forland	NN
Ullensvang herad	3320	Geir Midtun	Trond Instebø
Ulvik herad	1093	Milos Cemovic	Jon Olav Heggseth
Vaksdal kommune	4045	Willy Andre Gjesdal	Dag Seim
Voss kommune	14606	Vidar Skeie	Anne Jorunn Ryum Møen
SUM	459081	innbyggere	

Deltaker, vedtak i kommune og representantskap	Innbyggere pr. 31.12.2018	Representant	Vararepresentant
Austevoll	5212	Odd Brekke	Torleif Ole Samland
Austrheim	2887	Hilde Hardang	Rolf Henning Myrmel
Bømlo kommune	11960	Audun Halleraker	Karsten Fylkesnes

Resultatregnskap

DIHVA IKS

	Note	2018	2017	Budsjett
Driftsinntekter		10 900 541	9 450 483	10 755 500
Andre driftsinntekter		1 637 715	1 557 802	1 582 000
Sum driftsinntekter		12 538 256	11 008 285	12 337 500
Kostnader kurs og prosjekt		5 140 337	3 612 249	0
Lønnskostnad m.m	2,6	6 125 678	5 593 356	6 655 505
Avskrivning varige driftsmidler	1	84 222	84 222	80 000
Annen driftskostnad	7	1 292 081	1 094 749	5 650 800
Sum driftskostnader		12 642 318	10 384 576	12 386 305
Driftsresultat		-104 062	623 708	-48 805
Annen renteinntekt		16 741	15 370	50 000
Annen rentekostnad		0	132	0
Ordinært resultat før skattekostnad		-87 321	638 946	1 195
Ordinært resultat		-87 321	638 946	1 195
Årsresultat		-87 321	638 946	1 195
Overført annen egenkapital		-87 321	638 946	0
Overført til udekket tap		0	0	0
Sum disponert		-87 321	638 946	0

Balanse

DIHVA IKS

	Note	2018	2017	Budsjett
Eiendeler				
Anleggsmidler				
Immaterielle eiendeler				
Varige driftsmidler				
Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	1	139 788	224 010	0
Sum varige driftsmidler		139 788	224 010	0
Finansielle anleggsmidler				
Sum anleggsmidler		139 788	224 010	0
Omløpsmidler				
Fordringer				
Kundefordringer		1 423 504	2 230 678	0
Andre fordringer		654 216	417 636	0
Sum fordringer	8	2 077 721	2 648 314	0
Investeringer				
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	4 555 860	3 840 286	0
Sum omløpsmidler		6 633 581	6 488 601	0
Sum eiendeler		6 773 369	6 712 611	0

Balanse

DIHVA IKS

	Note	2018	2017	Budsjett
Egenkapital og gjeld				
Egenkapital				
Innskutt egenkapital				
Opptjent egenkapital				
Annen egenkapital	3,4	2 551 867	4 394 254	0
Sum opptjent egenkapital		2 551 867	4 394 254	0
Sum egenkapital		2 551 867	4 394 254	0
Gjeld				
Avsetning for forpliktelser				
Pensjonsforpliktelser	6	1 891 944	0	0
Sum avsetninger for forpliktelser		1 891 944	0	0
Annen langsiktig gjeld				
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		192 107	76 047	0
Skyldige offentlige avgifter		962 965	991 137	0
Annen kortsiktig gjeld		1 174 486	1 251 173	0
Sum kortsiktig gjeld	8	2 329 559	2 318 357	0
Sum gjeld		4 221 503	2 318 357	0
Sum egenkapital og gjeld		6 773 369	6 712 611	0

Bergen, 31.12.2018 / 08.05.2019

DIHVA IKS

Anton Bø
Styreleder

Nils Eivind Stranden
Styremedlem

Anne Solheim Cornell
Styremedlem

Bjarne Ulvestad
Styremedlem

Jarl Helmer Svanberg
Styrets nestleder

Gunvor Dagestad
Styremedlem

Marianne R. Kramer
Styremedlem

Arne Berge
Daglig leder

Noter 2018

Driftsassistansen i Hordaland – Vann og avløyp IKS

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for små foretak i Norge. Selskapet ble stiftet 28.10.04. Benyttede regnskapsprinsipper beskrives nedenfor.

Pensjon- prinsippendring

Selskapet har fra og med 2018 endret prinsipp for presentasjon av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Fra og med 2018 er pensjonsforpliktelsen til selskapet (forsikret ytelsespensjon) innarbeidet i balansen. Endring av pensjonsforpliktelse i løpet av året resultatføres. For innarbeidelse av pensjonsforpliktelse vises til note 4. For nærmere opplysninger om bokføring av pensjonskostnad og pensjonsforpliktelser vises til note 6.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost med fradrag for planmessige avskrivninger. Dersom virkelig verdi av anleggsmidler er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes ikke å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Annen langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Bankinnskudd, kontanter og lignende.

Bankinnskudd, kontanter o.l inkluderer kontanter og bankinnskudd.

Inntekter

Ved tjenestesalg:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes, i takt med at arbeidet utføres. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Tilskudd:

Tilskuddene inntektsføres for den perioden de gjelder.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller der det ikke er klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen er skjønsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Noter 2018
Driftsassistansen i Hordaland – Vann og avløyp IKS

Note 1- Varige driftsmidler

	Driftsløsøre	Sum
Anskaffelseskost 01.01	568 810	568 810
Tilgang	-	-
Avgang	-	-
Anskaffelseskost 31.12	568 810	568 810
Akkumulerte avskrivninger	429 022	429 022
Bokført verdi 31.12	139 788	139 788
Årets avskrivninger	84 222	84 222
Avskrivningssats - lineær avskrivning	20-25%	

Note 2 – Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, m.m.

Lønnskostnader mv.

	2018	2017
Lønn, feriepenger mv.	4 643 528	4 349 743
Annen godtgjørelse	583 976	539 062
Arbeidsgiveravgift	746 233	692 119
Pensjonskostnader	15 062	12 433
Sum	5 988 799	5 593 357

Ytelser til ledende personer

	Daglig leder	Styret
Lønn daglig leder	1 243 628	
Premie pensjonsordning	26 113	
Annen godtgjørelse	71 059	112 250
SUM	1 340 800	112 250

Antall årsverk: 5

Lån og sikkerhetsstillelser til ledende personer, aksjeeiere m.v.

Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelser til ledende personer i selskapet.

Kostnader til revisor:

	2018
Revisjonstjenster (eksl. mva)	130 703
Annen bistand	0
Sum	130 703

Note 3 – Antall andelshavere m.v.

Ansvarsandelene er fordelt mellom 22 kommuner, der Bergen Kommune innehar største andelen med 61,5 og Askøy Kommune med 5,6 %. De andre kommunene innehar andeler mellom 0,1 % - 5 %.

Noter 2018
Driftsassistansen i Hordaland – Vann og avløyp IKS

Note 4 – Egenkapital

Endring egenkapital

	2018	2017
Egenkapital 01.01.	4 394 254	3 755 308
Tilført fra årets resultat	-87 321	638 946
Prinsippendring	-1 755 066	0
Egenkapital 31.12.	2 551 867	4 394 254

Note 5 - Bankinnskudd

Bankinnskudd, kontanter o.l. omfatter bundne skattetrekksmidler med kr 304 578

Note 6 - Obligatorisk tjenestepensjon

Foretaket er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene i loven.

Pensjonskostnad belastet resultatregnskapet

	2 018
Nåverdi av årets opptjening	747 028
Rentekostnad	166 354
Brutto pensjonskostnad	913 382
Forventet avkastning	-199 162
Administrasjonskostnad/rentegaranti	31 575
Netto pensjonskostnad inkl. adm.kost.	745 795
Resultatført pensjonskostnad	850 952

Balanseført pensjonsplikt

Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	7 462 230
Pensjonsmidler	5 396 123
Netto forpliktelse før arb. Avgift	2 066 107
Arbeidsgiveravgift	291 321
Netto forpliktelse inkl. aga	2 357 428
Ikke resultatført aktuarielt gevinst (tap) ekskl. aga	-407 962
Ikke resultatført aktuarielt gevinst (tap) aga	-57 522
Ikke resultatført planendringer	0
Balanseført nto forpliktelse/ (midler) etter aga	1 891 944

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn

Diskonteringsrente	2,40 %
Lønnsvekst	2,50 %
G-regulering	2,25 %
Pensjonsregulering	1,48 %
Forventet avkastning	4,10 %
Agasats	14,10 %
Amortiseringstid	10
Korridorstørrelse	10,00 %

Noter 2018
Driftsassistansen i Hordaland – Vann og avløyp IKS

Note 7 – Spesifikasjon av resultatposter

Driftskostnader etter art	2018	2017
Leie lokale	309 365	296 462
Utstyr/inventar	23 593	28 779
Transport/Overna. VA-Dagene 2018	1 593 096	1 659 147
Arbeidsklær		0
Regnskap/revisjon	308 078	156 115
Prosjektarbeid	3 547 212	1 511 102
Annen fremmed tjeneste	49 313	71 629
Kontorutg, Porto ,Rekv.Etc	183 290	158 375
Kurs, reise, møtemat o.l	182 854	611 394
Telefon	13 415	17 870
Diverse bilkostnader	50 756	38 838
Reklameannonser	0	0
Representasjon	6 300	12 107
Kontingent, medlemskap	151 601	137 560
Bank/kort gebyr og andre kostnader	13 545	7 617
Tap på fordringer	0	0
Sum andre driftskostnader	6 432 418	4 706 995

Note 8 – Langsiktige fordringer og gjeld

	2018	2017
Andel fordringer som overstiger 1 år	0	0
Andel gjeld som overstiger 5 år:	0	0